

Kamulaştırıldı: Bolivyalıların Mülkiyeti

Derleyen: Adil AYTEKİN
Maden Mühendisi

**“Bolivyalıların,
Mülkiyeti Kamulaştırıldı.”***

Bolivya Cumhurbaşkanı Evo Morales, 1 Mayıs'ta, “doğal kaynakların uluslararası petrol şirketleri tarafından yağmalanmasının” sona erdiğini ilan ederek, ülkenin gaz kaynaklarının kamulaştırıldığını açıkladı. Gaz sahalarında “Kamulaştırıldı: Bolivyalıların Mülkiyeti” yazılı pankartlar yükselirken, Morales, “O gün geldi, beklenen gün, Bolivya'nın doğal kaynaklarımızın mutlak kontrolünü geri aldığı o tarihi gün” diye konuştu.

Kızılderili bir koka-çiftçisi sendika lideri olan Morales, Sosyalizme Doğru Hareket'in (MAS) cumhurbaşkanı adayı olarak 2002 seçimlerinde az bir farkla ikinci gelişinin ardından, geçen yıl (2005) 18 Aralık'ta %54'lük tarihi bir oy oranıyla cumhurbaşkanı seçildi.

Altı yıllık şiddetli toplumsal mücadele sürsünce, gazın kamulaştırılması talebi adım adım Bolivya'nın güçlü toplumsal hareketlerinin odak noktası haline geldi. Güney Amerika'nın en büyük ikinci gaz rezervlerinin üstünde duruyor olmasına rağmen, bölgenin en yoksul ülkesi Bolivya idi. Eski Cumhurbaşkanı Gonzalo Sanchez de Lozada 2003'te Bolivya gazının ABD'ye piyasa fiyatlarının çok altında satılmasını öngören bir anlaşma imzalamaya kalkıştığında, militan kent El Alto'nun başını çektiği bir kitle ayaklanması Lozada'yı ülkeden defetmişti.

İki yıldan kısa bir süre sonra, Lozada'nın halefi Carlos Mesa da, halkın taleplerinin çok altında kalan tartışmalı bir hidrokarbon yasasının geçmesinin ardından kovuldu. O anda, toplumsal hareketler net olarak kamulaştırma talebinin ardında birleşmişlerdi.

Morales hükümetinde hidrokarbonlardan sorumlu bakan olarak yer alan, avukat, gazeteci ve Bolivya solunun tanınmış simalarından biri olan Andres Solis Rada için, “Bolivya'nın doğalgaz sorunu, enerjinin özellikle petrol ve gaz- küresel stratejik önemine doğrudan bağlı. Son yılların en önemli sorunu olduğu gibi gelecekte de, hiç olmazsa 21. yüzyılın ilk yarısında önemli

olmaya devam edecek.” Soliz Rada, “ABD 21. asırda küresel egemenliğini garantilemek istiyor”, ve bunu başarmak için, “kendisini endişelendiren bazı konuların üstüne gitmesi gerek” dedi.

Bolivya devletinin petrol ve gaz üretim ve dağıtımının her aşamasında topyekün kontrolünü öngören başkanlık kararı, Bolivya silahlı kuvvetleri gaz sahalarını ve istasyonlarını ele geçirirken okundu.

Kararname ayrıca, Bolivya'nın 1997 tarihli hidrokarbon yasasıyla özelleştirilen, üretim şirketleri ve rafineriler dahil beş şirketin %51 hissesinin kontrolünü YPFB'ye (devlet mülkiyetindeki hidrokarbon şirketi) verecek, kritik hisselerin kamulaştırıldığını da ilan etti.

Bolivya'daki bütün ulus-ötesi şirketlere, sözleşmelerini, Bolivya'nın en büyük iki gaz sahasında işletmesi bulunan şirketlerin (Petrobras, Repsol ve Total) ödeyeceği vergi ve imtiyazları %50'den %82'ye çıkaracak olan yeni kurallara göre yenilemeleri için, 180-günlük bire süre tanındı. Bu Bolivya doğalgazının %70'ini temsil ediyor. Bolivya'nın kazancı 1997 yasaları altında 140 milyon dolar iken, yeni yasalarla 780 milyon dolara çıkıyor

Rafinerilere el konulmasında yer alan bir YPFB işçisi olan Roberto Delis, Gretchen Gordon'un www.upsidedownworld.org sitesinde 2 Mayıs'ta yayınlanan bir makalesinde, çoğu Bolivyalının duygularını yansıtarak, şunları anlattı: “Petrol ve gaz kaynaklarının yeniden ele geçirilmesi, Bolivya'nın üzerinden gelişebilme hesabı yaptığı şeydir. Şimdi bu kaynaklar geri döndürülecek ve böylece Bolivya'ya hizmet edecek.”

Morales 1 Mayıs'ta, La Paz'da konuşurken, Bolivya'nın hidrokarbonlarını kamulaştırmanın “sadece bir başlangıç [olduğunu]... yarın [bunun] madenlerde, ormanlarda ve bütün doğal kaynaklarda” gerçekleşeceğini belirtti.

Kaynakça:

http://www.latinbilgi.net/index.php?eylem=yazi_oku&no=553

http://www.latinbilgi.net/index.php?eylem=yazi_oku&no=423

http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=6054

<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=186183>